

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1085.

CHICAGO, ILL., 28. JUNIJA, (JUNE 28), 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Kako in kdo nominira "vodilne" predsedniške kandidate.

Potovanje Amerikancev v Evropo.

Naše gibanje in ženstvo.

Dva argumenta proti združenju s konvencije SSPZ.

Lloyd George obsoja cerkev.

Tragedija v jugoslovanakem parlamentu.

Socialistične aktivnosti.

Bog v politiki demokratske stranke.

"Nezaslišna" razsodba.

Dodatek k argumentom nasprotnikov evolucije: J. M. Trunkovi argumenti (Ivan Molek).

Zadružništvo med nami in drugod (Anton Garden).

Notranji boji so rana, ki razjeda do konca, ako ne prestanejo.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Delavni sodrugi (Collinwood).

Shod in zborovanje illinoiske-wisconsinske konference JSZ.

Piknik kluba J.S.Z. v Girardu.

Izlet društev clevelandske federacije SNPJ.

Poročilo o clevelandski konferenci JSZ.

Orkester in klub imata skupno priredbo v Bridgeportu.

Klub št. 1 ustanovil poseben mladinski odsek za delovanje med mladino.

Dne 4. julija vrtna veselica barbertonskega kluba.

Izlet pevskega zbora "Svoboda" v Detroitu.

Pueblski "Orel", Ahasver, zadruga itd.

Vabilo na piknik S.N.D. v Waukeganu.

Prispevki za prvomajsko številko "Proletarca" Listu v podporo.

Agitatorji na delu.

Kako je bilo na pikniku "Save".

Važna seja članstva S. P. v Chicagu.

Piknik soc. stranke v Clevelandu bo dne 8. julija.

Priredbe klubov J. S. Z.

RAZNO.

Slovenci v Chicagu, pristopite v J. S. P. D.

Književni vestnik.

Mike Znavor umrl.

Gasilno društvo "Cerkije pri Kranju" apelira za podporo.

Vičipci.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vae leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$5.50; pol leta (half year) \$2.00. Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

V prihodnji številki "Proletarca"

bo priobčen zapisnik sedmega rednega zbora JSZ. Članstvu društev ter klubov Izobraževalne akcije JSZ. toplo priporočamo, da ga prečita, ker je v marsičem informativen in obenem podaja sliko našega gibanja, njegove vrline in hibe.

Važne so resolucije, izmed katerih so bile ene že priobčene. Čitajte jih, in članstvo JSZ. naj jih izvaja pri svojem delu, kajti sprejete resolucije značijo naš program, naše cilje in metode. — Zanimivi so pregledi, kot stanje klubov JSZ., število društev Izobraževalne akcije, pregled našega prosvetnega dela, socialističnih aktivnosti (oziroma neaktivnosti) med hrvatskim in srbskim delavstvom, gibanja za Dom JSZ. in Proletarca, vprašanja naše mladine itd.

V angleškem delu bodo zastopani s članki naši mladi sodrudniki in sodrudnice D. J. Lotrich, Amelia Shuler, Joseph Radel Jr., Herman Rugel, Jennie J. Fradel in drugi. Zanimiv bo v tej številki članek Louis Adamiča o prevodih iz slovenščine v angleščino. Priobčen bo v angleškem delu. Nadalje bosta imela v njemu članke Norman Thomas ter James Oneal.

Frank S. Tauchar bo imel v prihodnji številki članek "Fraternalizem in JSKJ." Uvodnik se bo pečal s tragedijo v jugoslovanski skupščini in o političnem življenju v Jugoslaviji. Priobčen bo članek (kot odgovor Rev. J. Trunku) o inteligentnosti slovenske ameriške duhovščine. Pod rubriko "Glasovi iz našega gibanja" bo med drugim zelo zanimiva upravniška kolona, potem razni dopisi itd. Tudi "Vščipci" ne bodo izostali.

Posamezen izvod prihodnje številke stane 10c. Če še niste, pošljite naročilo za nekaj iztisov takoj, in jih razdelite med delavci. To je namreč najboljši način, da jih seznanite s "Proletarcem" ter jih pridobite, da se nanj naroče. Lahko nam pošljete njihove naslove zaeno z vsoto, pa jim bomo poslali list direktno od tukaj. Vsekakor, stori naj vsakdo kolikor more, da dobi prihodnja številka "Proletarca" čimvečjo cirkulacijo. Toda z naročilom ne odlašati, ker jih moramo imeti tu najpozneje v torek dopoldne.

Naj še dodamo, da se opaža med našimi zastopniki in agitatorji sploh več življenja pri agitacijskem delu za Proletarca kot pa ga je bilo poslednje tedne, in upamo, da ga bo v prihodnje še več, kajti zanimanje za ta list se veča.

PROLETAREC

Glasiló Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1085.

CHICAGO, ILL., 28. JUNIJA, (JUNE 28), 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

KAKO IN KDO NOMINIRA "VODILNE" PREDSEDNIŠKE KANDIDATE

VSAKE ŠTIRI LETA imamo predsedniške volitve, in vsakokrat se poteguje za predsedniško čast kakih pet, šest kandidatov. Najvažnejši seveda je republikanski, ki je na glasovnici v vseh državah, drugi je demokratski, in tretji, ki je po ljudskem zanimanju daleč zadaj, je socialistični. L. 1924 je soc. stranka indorsirala kandidato R. M. LaFolletta, letos pa ima zopet svojega kandidata. Poleg prvih dveh pride socialistični kandidat na glasovnico v več državah kot kandidatje katerekoli druge manjšinjske skupine (komunisti, eselpisti, prohibicionisti itd.)

Takozvana predsedniška kampanja traja dobrih pet mesecev in se začne takoj ko sta republikanska ter demokratska stranka gotovi z nominacijskimi konvencijami. Javna kampanja za nominacije pa se navadno prične zgodaj v začetku leta predsedniških volitev. Gotova skupina republikancev ali demokratov se zbere okrog tega ali onega bogataša, senatorja ali kogarkoli že, ter ga začne oglašati za bodočega Mojzesa. V oglašanju Hooverja se je v nominacijski kampanji potrošilo okrog četrtil milijona dolarjev direktno, koliko pa indirektno — tega ne bi mogla dognati nobena senatna komisija, in tudi ne poskuša. Za oglašanje Smitha so njegovi pristaši v demokratski stranki pred demokratsko konvencijo v Houstonu potrošili dobrih sto tisoč dolarjev, njegovi prijatelji pa so vsaki na svoj način tudi potrošili približno tolikšno vsoto, ako ne več. Direktni stroški so namreč le tisti, ki jih ima kampanjski odbor prizadega kandidata. L. 1920 sta general Wood in bivši illinoiski governor Lowden, aspiranta za republikansko nominacijo, potrošila vsaki okrog milijon direktno, in ker je iz tega nastal javen škandal, ni dobil nominacije ne eden ne drugi, pač pa "dark horse" Harding nič kaj slavnega spomina...

V letošnji republikanski kampanji so se potegovali za nominacijo Hoover, Lowden, Curtis in nekaj drugih. Glavni boj je bil med prvima dvema. Hoover je nominacijo dobil še predno se je kdo odpeljal na republikansko konvencijo v Kansas City, kajti nominirali so ga odločujoči

denarni interesi, katerim se zdi sposobnejši kot pa je Lowden, in razen tega tudi močnejša osebnost kakor je bivši illinoiski governor, katerega edina vrlina je, da je multimilijonar in eden glavnih lastnikov pullmanovih tovaren za spalne vozove. Razen tega je farmar, toda njegova farma ni kaka navadna kmetija, ampak "graščina", vredna milijon, morda dva in več. Tudi Hoover je bogataš in spada v razred milijonarjev. Četudi vsi, "ki kaj vedo", vedo v skoro vsakem slučaju kdo bo nominiran, se jim nominacijska konvencija zdi vzlic temu "potrebna", in pripravljajo se nanjo kot da se ima na nji odločiti ne samo usoda te dežele, ampak polovice sveta.

Nominacijska konvencija izvoli predsednika, odbor za platformo, nominira kandidate itd. V resnici ne izvoli nikogar. Začasni predsednik, ki otvori zborovanje, je določen naprej. Stalni predsednik, ki ga konvencija "izvoli", je določen tedne pred pričetkom konvencije. "Keynote" speaker je določen naprej; on mora na "gromovniški" način povedati delegaciji, da je stranka katero zastopa nositeljica idej velikega Washingtona, Lincolna itd., demokratje pa se ponašajo istotako s tema dvema in ob enem naštejejo še nekoliko svojih predsednikov. Ako so v sedlu republikanci, tedaj njihov "keynote" orator opisuje, koliko je republikanska stranka dosegla, in na ves glas konstatira, da je nositeljica prosperitete, kakršne ni nikjer na svetu, in če jo hočemo ohraniti, moramo skrbeti, da ostane vlada v njenih rokah. Če pa stranka ni v sedlu, tedaj mora "keynote" orator govoriti o slabih časih, katere je povzročila nasprotna stranka, o velikanski korupciji ki jo je treba odpraviti, o pomoči delavcem in farmarjem, posebno slednjim, ki jo nujno potrebujejo, itd. Ploskanja je ob takih prilikah da kaj! Ko je ta ceremonija končana, je seje konec in delegatje gredo lahko po mestu ali kamor koli. Med tem delajo odbori, katerih člani so določeni v naprej in jih konvencija izvoli kakor so ji predlagani. Predsednik da besedo nekemu, kateri ima nalogo da se oglasi, in ta predlaga, kar mu je naročeno. Če vpraša za besedo kdo ki nima naročila, ga predsednik ne "prizna". Vsačdo, ki ho-

če biti nominiran za predsednika, mora imeti nekoga, da ga predlaga, in nekoga, da podpira nominacijo. Vse te osebe morajo biti predložene odboru, ta se posvetuje s predsednikom konvencije teden ali dva pred — konvencijo, in tako vse aranžirajo, da gre gladko vzlic morebitnim nesoglasjem med ambicioznimi "palitišni". Ko je nominiran prvi, ali najjačji predsedniški kandidat, se začne demonstracija, in naloga njegove delegacije je, da zanj manifestira. Manifestacija v tem slučaju znači, da množica kakih pet tisoč ljudi ploska, vpije, žvižga, cepeta, dviga zastavice s kandidatovim imenom, ponavlja gesla v korusu, trobi na male v ta namen narejene instrumente in dela šum kakor pač more. Posamezne v naprej določene skupine delegatov pa paradirajo po hodnikih dvorane z zastavicami ter napisi držav iz katerih prihajajo. Ta "manifestacija" traja pol ure, tri četrt ure, in če "potrebno", tudi celo uro. Saj je celo "manifestacija" za kandidata Fosterja na komunistični konvenciji trajala kar dvajset minut! Predsednik miri, apelira, kakor zahteva "parlamentarni red", toda seje ne zaključijo, pač pa udano čaka. Nato podeli besedo nekemu ki se zanjo prihlasi, toda je seveda že v naprej določen za to vlogo. Ta ima še lepši govor kot prvi, kajti prvega zaduši demonstracija. Našeste vrline kandidata katere ima in vse one katerih nima, primerja ga k vsem velikim predsednikom, državnikom in diplomatom, in potem sledi zopet manifestacija, ki traja kakih pet, deset minut. Nato dobi besedo še nekdo, ki istotako podpira nominacijo in našteva, kako velik prijatelj farmarjev in delavcev je kandidat, kateri bo naš bodoči predsednik. Spet nekaj minut manifestacije. Jasno je, da ima večino delegatov na svoji strani, da bo nominiran, pa vendar je treba ceremonijo končati, zato podeli predsednik besedo nekemu, ki predlaga nekoga drugega. Demonstracija je majhna. Tisti, ki dobi besedo za njim našteje toliko vrlin o svojem kandidatu, da je pravo čudo ker se konvencija zanj noče niti interesirati. Tako gre naprej z vsemi nominacijami za predsednika in podpredsednika in nato se začne glasovanje. V Kansas Cityju je dobil nominacijo Hoover že pri prvem glasovanju, včasih pa se dogaja, da jo vodilni kandidat dobi šele pri tretjem ali četrtem. Na republikanski l. 1920, kot omenjeno, je vodilni kandidat ni dobil ker ni imel dovolj jake opore radi nesoglasij v generalnem štabu stranke, in l. 1924 je ni dobil vodilni kandidat demokratske stranke, ker mu opozicija ni dopustila zadostne večine.

Kdorkoli izmed republikancev ali demokratov je nominiran, vsaki je "varen" za interese. To skrb ima glavni strankin odbor, ki je konvencija brez konvencije. On je v stranki vrhovna oblast, nad njo pa je najvišja — ameriška nevidna vlada. Edina naloga delegatov na republikanski ali demokratski konvenciji je, da

napolnijo dvorano in da privedejo s seboj tisoče gostov, ker jih potrebujejo za "manifestacije", in pa da glasujejo za kandidata, ki ga jim izberejo. Vse gre po navodilu, in vse se dogaja natančno tako kakor na prejšnjih konvencijah.

Platforma vključuje vse in ničesar. Obljubljuje farmarjem in delavcem, kaj vse jim bo dala, toda obljubljuje z besedami, ki ne povedo ničesar in se jih po volitvah ne more smatrati niti več za obljube. Deputacija A.F. of L. prihaja vsake štiri leta pred obe konvenciji in obe predlaga svoj program "za delavstvo". Odbori obeh so z njo silno prijazni, in na obeh ji zatrjujejo, da ima ameriško delavstvo v njima največji zaščitnici. Taka je komedija, ki jo predstavljajo konvencije ameriških kapitalističnih strank.

Potovanja Amerikancev v Evropo

Okrog pol milijona Amerikancev potuje vsako leto v inozemstvo, večinoma v Evropo. Pred vojno so tvorili glavni potniški promet med Zedinjenimi državami in Evropo izseljenci, ki so prihajali sem za delom in se potem s prihranki vračali domov. Ko so jim pošli, so se zopet vrnili in privedli še druge s seboj.

Te vrste potnikov pride sedaj le malo v to deželo, ker kvote ne dopuste, povečal pa se je turistovski potniški promet. Pred leti so potovali v Evropo samo povratniki, kot označeno prej, zastopniki trgovine in industrije, in pa bogatini za luksus. Danes gre v Evropo kdor le more, in vsakdo, ki še ni šel, pravi, da to stori enkrat pozneje. So tudi taki, ki imajo sredstva a jih Evropa ne mika, in stotisoče onih, ki žele potovati, pa jim manjka dolarjev.

Trgovski oddelek zvezne vlade je preračunal, da so ameriški potniki potrošili leta 1927 v inozemstvu (največ v Evropi) \$617,000,000. To je lepa vsota, ki znači za marsikoga, pa tudi za cele dežele dober business. Veliki moderni atlantski parniki, ki so pred leti imeli napolnjena medkrovja, so predelani sedaj tako, da imajo takozvani turistovski tretji razred, potem drugi in prvi razred, in pa medkrovje. Kujejo denar, kakor nekoč. Ameriko preplavljajo z reklamo, s katero vabijo imejitelje dolarjev preko Atlantika. Potovanja so šola. In so ob enem tudi zabava, če človek ne potuje z namenom izvrševati kako delo. Kdor more, naj potuje. Žal, da je v sedanji uredbi toliko delavcev privezanih na kraj v katerem so vposljeni in potujejo le, kadar izgube delo in ga morajo iskati drugje.

"Proletarec" je list, ki je urejevan tako kakor je za delavstvo potrebno, ne tako kakor "ljudstvo hoče". Tak list je vreden da ga čitate. Priporočite ga znancem.

Nāše gibanje in ženstvo

Nemalokrat se dogodi, da se kak socialistični agitator potoži nad ženskami. "Mož je še nekako, se da govoriti z njim, a žena nasprotuje socialistom na vso moč in ne pusti, da bi prihajal kak socialističen list v hišo."

In nemalokrat se dogodi, da postane bivši svobodomislec, bivši rdečkar "cerkvenjak" kmalu ko se poda v sveti zakonski stan. "Le kako se je mogel tako spremeniti," vprašujejo ljudje, a v resnici se ni spremenil. Postal je javno to, kar je bil preje "skrito v srcu". Kajti marsikak "svobodomislec" ali "rdečkar" je v srcu cerkvenjak, in če ne verjamete, kar pogledajte, kako navdušen je, kadar se mu ne dopade kaj med socialisti, medtem ko je v kritikah napram nazadnjaštvu mlačen. Moški kot ženske so torej v tem pogledu enaki, s to razliko, da je ona v kritiki in v izražanju svojih mnenj in nazorov bolj odkrita kakor moški.

Ako ima klerikalizem več opore v ženskah kot mi, je vzrok pri moških, ker jim niso dali priložnosti, da bi šle mednje, v njihovo gibanje, zato je ostala tam kjer je bila "dobrodošla" — v cerkvi. Kjer pa so moški hoteli, da so ženske zraven, in so jih znali pridobiti, niso nič manj delavne kakor moški. Prihajajo na seje, shode, predavanja, delajo na priredbah, pomagajo kjerkoli, znajo argumentirati z nasprotniki — in tako ženstvo je delavskemu gibanju za zgraditev nove socialne strukture potrebno.

V J.S.Z. je mnogo žensk, toda ne toliko kot bi jih moralo biti. V klubih in v naprednih društvih imamo mnogo aktivnih članic, a v primeri s številom indiferentnega ter nam nasprotnega ženstva jih je vendarle malo.

Mi hočemo, da jih bo več, mi hočemo, da vzame ženstvo v našem gibanju mesto, ki mu po vsej pravici pripada. S tega vidika je sprejel sedmi redni zbor sledečo resolucijo:

ŽENSTVO IN SOCIALISTIČNO GIBANJE.

Socialistično gibanje med ženstvom je dobilo v mnogih deželah, posebno v evropskih, poslednja leta mogočen zamah. Socialistična delavska internacionala vzdržuje posebni ženski biro in izdaja v raznih jezikih poročila o socialističnih aktivnostih med ženstvom. Vrne se deželski in mednarodni ženski socialistični zbori ter konference, ki so za pokret, za emancipacijo ženstva in za civilizacijo največje važnosti. Socialistični ženski listi rastejo v cirkulaciji. Aktivnosti sodružic na vseh poljih delavskega strokovnega, političnega in prosvetnega gibanja se razveseljivo razširjajo.

Za negovanje socialističnega gibanja med jugoslovanskim ženstvom v Ameriki je četrti redni zbor JSZ. l. 1923 v Chicagu sprejel resolucijo, v kateri je bil načrt za razpodelbo tega dela, toda je bil le malo izvajan. Samo v nekaterih naselbinah se je tej agitaciji posvečalo vso potrebno pozornost.

Nekateri klubi imajo v svojih vrstah precej članic, in to zelo aktivnih. Da pa se naša agitacija med ženstvom ojača povsod, apelira sedmi redni zbor na sodruge in sodruginje, da se z večjo energijo kot dosedaj po-

trudijo pridobiti ženstvo v JSZ., nadalje, da se ga zainteresira za seje klubov, za priredbe, za agitacijo itd., in da se voli v odbore poleg spqosobnih moških povsod tudi nekaj sposobnih sodružic.

Na priredbah naj se izroča ženskam čimveč agitacijskih del, kot nabiranje naročin, razpečavanje literature, nabiranje doneskov za naš tisk, v kampanjske fonde itd.

Čimveč žensk bo v JSZ. in čim bolj jim bomo dajali priliko za aktivnosti, toliko bolj bo napredovala ter rasla na moči in ugledu.

Naše geslo naj bo:

Pridobimo delavsko ženstvo za J.S.Z. in socializem!

Mi ne propagiramo posebne ženske zveze, kakor jo imajo slovenski klerikalci. Lahko pa so v klubih JSZ. posebni ženski krožki za razne aktivnosti med ženstvom. Mi hočemo, da se oklenejo naših listov, ker je tako v njihovem interesu — v interesu njihovih otrok. Mi niti malo ne dvomimo, da vrše naše agitatorice v polni meri svojo dolžnost, želimo pa, da naši sodrugi več agitirajo med ženstvom ter ga pridobe v Jugoslovansko socialistično zvezo.

Lloyd George graja cerkev

Lloyd George je v svojem govoru, ki ga je imel 24. junija na shodu baptistov v Londonu dejal, da ne samo da cerkev (v mislih je imel vse krščanske cerkve) v zadnjem stoletju ni napredovala, ampak je nazadovala. S tem ni rekel, da je nazadovala v številu, ampak v krščanstvu. Kaj pravzaprav so krščanske cerkve dandanes? je vpraševal. Kakšno je njihovo stališče o miru? Ako bi stale na zatožni klopi, bi morale priznati, da niso storile za mir ničesar. Zadnjo vojno so povzročili in jo vodili monarhi, državniki in vojskovodje — vsi sami kristjani; nič paganov, ateistov in brezbožcev ni bilo med njimi.

"Danes se v Evropi vežba več ljudi za klanje in rušenje kot kedaj poprej v zgodovini — in kaj pravi cerkev na to?" je gmel Lloyd George.

Kaj naj sploh reče? V bivši Avstro-Ogrski je bila cerkev v zakupu Franc-Jozefa in drugih vladajočih mogotcev. V Italiji je danes orodje Mussolinija, pa četudi se Vatikan prizadeva prepričati nemške in druge katoličane, da si s fašistično vlado nista tako na roko kakor izgleda. Ameriški katolicizem je orodje ameriškega kapitalizma. Katoliška cerkev ne dobiva danes nikjer toliko finančne podpore kakor v tej deželi, in Vatikan ve to tako dobro kakor ameriški kardinali in drugi duhovniki. Kdo daje te milijone? Nekaj na vsak način verniki, toda ti so večinoma reveži in dajejo le po dolarjih, morda povprečno kakih \$50 na leto. Po tisočakah in stotisočakah pa prispevajo drugi možje, prispevajo tisti interesi, katerim se nekrščansko krščanstvo izplača.

Skrinja modrosti.

GRDO IN NESPAMETNO je lagati ženi, otrokom ali komurkoli. Nič manj grdo je, ako lažeš samemu sebi. Išči resnico zase in druge, pa boš imel vsaj nekoliko garancije pred varanjem.

IVAN MOLEK:

ARGUMENTI NASPROTNIKOV EVOLUCIJE

Dodatek: J. M. Trunkovi argumenti

(Nadaljevanje.)

Ako bi bil kdo odnesel g. Trunka, ko je bil star šest mesecev in ga dal v vzgojo samim mutcem, bi bil ostal mutec, dasi je imel normalen govorilni mehanizem. Čital sem o dogodku v Indiji. Dete je prišlo po nekem čudnem naključju med volkove daleč proč od ljudi. Volkulja ga je dojila in otrok je živel in rasel po volčje. Deklica je bila stara šest let, ko so jo s silo ujeli — in sirota je lajala in tulila kot volk. Drugega ni znala. Environment! — Ako bi bil g. Trunk slučajno rojen na Turškem kot Turek, bi gotovo ne bil danes katoliški župnik. Zadnje čase se jako zanima za Rusijo in boljše-vike, katerih seveda ne ljubi. Recimo, da je bil rojen v Rusiji in da je vse svoje življenje prebil kot izkoriščani delavec, ali je izključeno, da ne bi bil danes tudi on boljševik?

Vse zaman. Človek je socialno to, kar ga izobličijo, izklešejo in usposobijo razmere. Kajpada so izjeme. Močni individui kljubujejo razmeram in z lastno dinamično silo plovejo proti toku, ali večina gre s tokom, ker je to najlažje in ker je to naraven environment, posebno pa, če je materialni obstoj človeka v skladju s splošnim tokom razmer.

Preobrat v nazorih, v prepričanju, v mišljenju — onem mišljenju, ki je ukovano v rani mladosti — je mogoče prvič v novih razmerah (materialnih, kulturnih, političnih etc.) in drugič v spoznanju, da je novi nazor boljši od prejšnjega. A tudi spoznanje zavisi od okolščin. Jaz dvomim, da bi bil spremenil svoje mišljenje, če bi bil ostal v stari domovini in v istih starih življenjskih razmerah, dasi sem že tam rebeliral, Ameriške razmere so v tem pogledu veliko boljše; je več priložnosti za nabiranje znanja, več šole, skratka: ameriško življenje je bolj odprto, dinamično in ustvarjajoče. Niti humbug ne more dolgo tajiti, da ni humbug. Komur Amerika ne odpre oči, da je že prej dokončal svoj individualni razvoj in samo še eksistira ob tem, kar ima. Čutila ima samo še zase in svoje kljuse, ne več za življenje.

Za razvoj življenja je treba poleg environmenta tudi zdravega mehanizma življenja.

V.

Premisa! Pomeni podlago.

Rekel sem, da se pobijalci razvojnega nazora radi poslužujejo napačnih premis, na katere zidajo sicer dobre zaključke, ali ker podlaga ni prava, morajo biti tudi zaključki napačni. Citirajo na primer Darwina, kadar argumentirajo, da je evolucija še vedno teorija, samo spekulacija. Na Darwinovi podlagi imajo prav,

ker Darwin je do svoje smrti smatral svoja dognanja le za teorijo. In v tem je trik. Darwinova premisa ne drži več. Po Darwinovi smrti je preteklo 46 let in v tem času so drugi prirodoslovci in biologi odkrili dejstva, o katerih Darwin ni niti sanjal, in dokazali, da je evolucija fakt.

Najboljše ilustriram stvar glede napačnih premis z znano primero o štirih indijskih slep- cih. Štirje slepci v Indiji so otipavali slona in skleпали, kaj je. Prvi je prijel slona za kost in zaključil, da je kamen. Drugi je otipal nogo in rekel, da je steber. Tretji je položil roko na uhelj in dognal, da je pahljača. Zadnji ga je prijel za rep in sklenil, da je vrh. Vsi štirje so imeli navidezno prav na svojih premisah, toda vsi so se motili glede slona.

G. Trunk ima lahko zdrave oči, ali v tem slučaju, ko "raztrgava" moje predavanje, je tudi on indijski slepec. Premise "učenjakov", ki pobijajo evlucijski nazor, so prave, meni on, ampak moje so zanič. Moje premise so "vrlo napačne . . . kajti za to robo je treba nekaj modroslovnih študij, dočim brskanje po kakem plehastem slovstvu še ne prinese povsem resničnih premis".

Moj častiti oponent torej smatra, da mi manjka modroslovnih študij za postavljanje pravih premis. Goodness gracious! Ta pa boli. Katere modroslovne študije so to? Nekaj se mi sanja. Gospodu Trunku lahko zaupam, da sem v zadnjih 26 letih, odkar sem v Ameriki, precej brskal ne le po "plehastih" knjigah, marveč tudi po "zlatih bukvah" različnega modroslovja in prilično ogloidal vseh petnajst ali dvajset filozofskih sistemov. Zraven tega sem vtaknil svoj zvedavi nos tudi v "kraljico vseh ved", metafiziko, dušeslovje in resume skolastike. Bila je grozna potrata časa od moje strani, toda ni mi žal; vem vsaj, kako se človek počuti, kadar tava v megli in lovi meglo, pa je nič ne ostane v roki.

Well? Vem, kaj hoče povedati g. Trunk. Modroslovnih študij se je treba nagoltati v visoki šoli. Žal, te pa ni bilo zame. Environment! Ne oficijelne univerze. Ni mi pa prav nič žal, da sem zamudil oficijelne modroslovne študije — tiste študije, s katerimi nabašajo človeka prav do grla, tako da mnogi potem nimajo več prostora za kake samostojne misli, niti sposobnosti za stvarjanje lastnih zaključkov. Devetdeset odstotkov vse tiste filozofske navlake s skolastiko vred ima le toliko vrednosti, da vidiš miselni razvoj človeštva in imaš pred seboj zgodovino mentalne akrobatike vseh časov, dočim za praktično znanost ni vredno počenega groša. Vrednost je za specialiste, ki se zanimajo, kako so razni možje v raznih dobah mesarili svoj "cortex" in perverziralii dobre besede. Drugače je "rubbish".

In to je Trunkova premisa! G. Trunku je vsaka premisa dobra, ki se opira na metafizično meglo, z drugo besedo na "rubbish". On živi že

več let v Ameriki in pripravljen je sprijazniti se z "učenjaki", ki izvajajo evolucijo iz Boga. Naj gre Genesis v božjem imenu na plico in se tam praši v pozabnosti — kakor se že dolgo let praši pasus o "štirih angeljih na štirih oglih zemlje" — samo da ostane Jehova ona sila, ki je pognal proces razvoja v tek. V živalstvu in rastlinstvu naj le bo nekaj evolucije! Kompromis je mogoč tudi pri Trunkih, saj na svojem dnu niso taki slepci, kakršne se delajo oficijelno. Samo "pravi začetek" je treba priznati, pa je vse dobro. V Ameriki so astronomi, ki imajo v svojem sestavu centrum, okrog katerega se sučejo vsa vseмирja — in v tem središču je doma stvarnik kakor pajek sredi mreže. Ali ni to lepo? Zelo lepo, le znanstveno ni. Toda za "učenjake" Trunkove kategorije bo to dobra premisa.

Ker mi manjka modroslovnih študij (Trunkovih, oficijelnih), moram seveda brskati po "plehastem slovstvu". Mojemu oponentu je vsaka knjiga "plehasta", ki ni dovoljena od kakega škofijstva ali če je zrela za index librorum prohibitorum. Torej Kopernikova "De revolutionibus orbium coelestium" je tudi tak "pleh". Gospod župnik naj izve, da slovstvo, ki se ga poslužujem, je strogo znanstveno in v dobrem delu se porablja na višjih šolah (seveda ne na sektarnih). To so dela priznanih strokovnjakov v biologiji, biokemiji, fiziologiji, paleontologiji, antropologiji in drugih vedah. Nadalje sem dve leti redno poslušal tedenska predavanja o prirodslovnih in socialnih vedah na Chicago Workers' University. To res ni bila oficijelna univerza — zato pa tudi ni prodajala za vsako zrno tone plev.

Premise, na katere gradim, so pozitivna znanost, so dejstva, so aktualno življenje. Ako so napačne, tedaj ni res, da g. Trunk in jaz eksistirava, življenja ni, sveta ni, vse skupaj je le sen . . .

(Dalje prihodnjič.)

Notranji boji so rana, ki razjeda do konca, ako ne prestanejo

Lenin v svoji stranki ni trpel opozicije, katera je stremela po oblasti. Ne hotel bi jo Trocki, če bi bil na vrhu, ne mara jo Stalin. Vsi dovoljujejo opozicijo, toda ne tisto, ki je opozicija zato, da pridejo na vrh oni ki so spodaj.

Notranji boji v socialističnem gibanju, ki so imeli isto tendenco — borbo za vodstvo — so delavsko gibanje silno oslabili, posebno v Zedinjenih državah.

Kadar se v kaki uniji, kot npr. v I.L.G.W.U. ali v U.M.W. pojavi opozicija, katere cilj ni izvojevati spremembo na bolje, nego le, da se priklopi na vodstvo, tedaj je oslabitev neizogibna. Dokaz sta omenjeni uniji in je še vse polno drugih. Med opozicijo, ki hoče oblast, in med opozicijo, ki gradi, je velika razlika.

Zadružništvo med nami in drugod

Poročal na sedmem rednem zboru J. S. Z.
Anton Garden.

Glasom najnovejših statistik šteje svetovno zadružno gibanje okrog 50 milijonov družin, kar predstavlja okrog šestino prebivalstva vsega sveta. Ako pomislimo, da je bil storjen prvi začetek modernega zadružništva leta 1842 v Angliji z organiziranjem ene skromne trgovine v Rochdale po mali skupini stavlajočih tkalcev; in nadalje, da se je pričelo zadružno gibanje razvijati v širšem zamahu šele v teku zadnjih 50 let, predstavljajo navedene številke presenečenje tudi za najbujnejšo človeško domišljijo. Ni potrebno poudarjati, da tvorijo zadružno gibanje večinoma delavci in njih družine; v kolikor je srednji razred aktivno zainteresiran v zadružništvo, so to v večini intelektualci in profesionalci.

Mimogrede omenjeno, je zadružno gibanje najbolj razvito v evropskih deželah; poleg Rusije je v Angliji najmočnejše in vzorno. Edina izmed večjih in industrialno razvitih dežel, kjer se zadružna misel zelo počasi razvija so Združene države. To velja seveda v splošnem, kajti so kraji v tej prostrani deželi, v katerih je zadružništvo v cvetju. Npr. delavstvo finske narodnosti ima nad 125 zadružnih prodajalen in poleg teh še razna zadružna podjetja. Vseh zadružnih prodajalen, ki so v rokah *industrialnega* delavstva v Ameriki, je bilo koncem leta 1925 okrog 2.500. Poleg teh, v katerih se prodaja večinoma živila, se nahajajo po raznih industrijskih središčih, v večjih in manjših mestih, še razne druge zadružne ustanove, kot pekarnice, restavracije, stanovanjske hiše, mlekarnice, tiskarne (in časopisi), zavarovalnice raznih vrst, delavske kreditne organizacije, ljudski domovi (posebno med priseljenci) in druge ustanove. Lahko se reče, da ako bi bila vsa obstoječa zadružna podjetja ameriškega industrialnega delavstva koncentrirana v eni državi, namesto da so razstreseni po ogromnem teritoriju severne Amerike, bi to predstavljalo že precej močno zadružno gibanje.

Povsem drugo sliko ameriškega zadružništva daje kooperativno gibanje ameriških farmerjev. Odkar so se Združene države spremenile v deželo velekapitalizma, je bil ameriški farmer tisti sloj, ki je najbolj občutil izkoriščanje. Bil je, in je v veliki meri tudi sedaj popolnoma prepuščen bizniški vesti ameriških bančnikov (malih in velikih), lastnikov žitnic, mesarskega trsta z njegovo ogromno ramifikacijo v razne panoge farmarske industrije, od borznih spekulantov z žitom in živino in velikega števila raznih prekupčevalcev (middlemenov), ki so prežali (in še preže) na pridnega ameriškega farmerja. Z drugo besedo rečeno: farmer dela, orje in prideluje, ameriški kapitalizem pa žanje. Tako stanje je odgovorno za številne bankrote med farmerji in za rapidno naraščanje farmerjev-rentirjev (tennants).

Pojavile so se farmarske organizacije, katerih namen je bil najti pota v svrhu izboljšanja gospodarskega položaja farmerjev. Dognale so, da jim je odprta samo ena pot: razviti zadružništvo. In v povojnih letih je ameriški farmer razvil okrog 12.000 zadružnih trgovskih organizacij, ki prodajajo njegove pridelke in kupujejo zanj razne potrebščine. L. 1925 so ameriški farmerji prodali potom svojih zadružnih organizacij za okrog dve in pol milijarde dolarjev pridelkov; in ker

je združeno gibanje med njimi tekom zadnjih par let zelo napredovalo, je naravno, da je bila svota l. 1927 precej večja. V farmerskih mestecih je bilo koncem leta 1925 tudi okrog 1.000 navadnih združnih trgovin, in posebno po zapadu in srednjem zapadu so farmerji ustanovili tekom zadnjih let tisoče združnih gasolin-skih postaj.

Gospodarska slika Združenih držav z ozirom na organizacijo producentov je približno sledeča: Med farmerji se združeno gibanje širi z veliko naglico. Spoznali so vrednost gospodarskih organizacij, katerih so se oklenili ter jih razvijajo. Prinašajo jim letno milijone dolarjev, katere so prej spravljali razni požeruhi in špekulantje.

Na drugi strani je pa ameriški industrijalni delavec skoraj popolnoma neorganiziran, bodisi kot konzument ali kot producent. Tudi ni izgleda, da se bo v tem oziru dosti spremenilo v bližnji bodočnosti. Z drugo besedo rečeno: ameriški farmer se organizira in bo dobro organiziran, ameriški industrijalni delavec je pa neorganiziran, ker je v večini brezbrizen do organizacije. V kolikor je med ameriškim delavstvom razvito združništvo, unije in delavska politična organizacija, predstavlja komaj kapljo v morju. Lahko se tudi reče, da se ameriški farmer skuša na svoj način otresti kapitalističnega izkoriščanja med tem ko se ameriški delavec bolj in bolj pogloblja na nivo industrijalnega sužnja, katerega življenjski obstoj je popolnoma odvisen od gospodarja (navadno gigantska korporacija) in od "sreče". Ne zaveda se še pomena in koristi moderne delavske organizacije. Ali tudi do tega še pride.

Ena kardinalna hiba ameriškega združnega gibanja je (tako med farmerji kot med industrijalnim delavstvom) pomanjkanje medsebojnih stikov. Centralnih distriktnih organizacij, katerih namen je v vseh ozi-rih pospeševati združna podjetja in gojiti združno misel v svojih delokrogih, je v primeri s številom drug zelo malo, pet ali šest. Le štiri od teh vrše, efektivno delo, ostali dve sta le papirnati organizaciji.

American Cooperative League s sedežem v New Yorku, ki je v namenu duševna centrala ameriškega združnega gibanja, je druga refleksija, ki pokazuje v koliko je ameriško združno gibanje združno zavedno in v koliko predstavlja le navadna bizniška podjetja. Izmed 14 do 15 tisoč združnih organizacij (vštevši farmerske) je bilo priključenih k Ameriški kooperativni ligi leta 1925 le 135 asociacij.

Ameriškem združnemu gibanju (tako med farmerji kot med industrijalnim delavstvom) manjka duše; vsaj analiza s stališča principa in združne filozofije to pokazuje. Je kot mehanično bitje, ki živi (pravzaprav živetari) in hoče živeti brez da bi vedelo čemu živi. To se lahko reče tudi o ameriških *trade union*ih. Organizacija je podobna človeku, oziroma je odsev človeka. Človek, kot vsako živo bitje, ima primarne fizične potrebe katerih zadostitev je potrebna za življenje. Te potrebe so hrana, stanovanje in slično. Ali človek ima poleg fizičnih tudi duševne potrebe katere si skuša zadostiti, na en ali drugi način, od pamtitev. Vsaka normalna oseba se zanima za kako stvar, katera mu je za duševno razvedrilo ali uteho. Star pregovor pravi, da človek ne živi samo od kruha: radi svojih čustev in daru mišljenja ima človek gotov cilj ali cilje, po katerih hrepeni več ali manj, pa naj se nanašajo na ta ali pa na "oni" svet. In cilj moderne delavske organizacije, pa bila združna, strokovna ali politična, je preureditiv obstoječega eko-

nomskega in socialnega reda v popolnejšega, boljšega in pravičnejšega za vse. Ako nima tega, oziroma ako ne priznava tega cilja in aktivno ne deluje za njegovo uresničenje, je taka organizacija le mehanični stroj, ki živetari le toliko časa dokler se ne obrabi. Več medsebojnih vezi je ena glavnih potreb ameriškega združništva.

Pertinentno vprašanje za nas je naše združništvo v naši novi domovini. Gotovo je, da so vse naše podporne organizacije s fundamentalnega stališča gotove vrste združne organizacije. Njih glavni namen je podpirati svoje člane v potrebi, kar pomeni podpirati brat brata v sili. Ali o tem ne mislim govoriti tukaj, akoravno smo se Slovenci izkazali na tem polju za zelo dobre zadrugarje. Spregovoriti mislim par besed o naših gospodarsko združnih podjetjih. Na vprašanje koliko združnih organizacij imamo Slovenci v Ameriki, mi je nemogoče odgovoriti. Mogoče deset, mogoče več, mogoče pa tudi manj. Našel bi jih lahko pet ali šest in razen zadruga v Clevelandu je to tudi vse kar vem o njih. K temu lahko še dodam, da ni nobena slovenska združna organizacija priključena k Ameriški združni ligi. Je to pač odsev ameriškega združnega gibanja: izolacija in pomanjkanje medsebojnih stikov.

Soditi po razvoju Slovenske združne zveze v Clevelandu (Collinwoodu), je bil razvoj naših obstoječih združnih podjetij silno težak: Le vztrajnost, velika agilnost in požrtvovalnost majhnega števila zadrugarjev jim je dala življenje, jih obvarovala propasti in jih razvila v primerno uspešna podjetja. Razumljivo je, da kjer ni ekspertnega znanja o stvari (ne mislim toliko s stališča tehnike), so zmote in površno upravljanje podjetja za daljšo ali krajšo dobo skoro neizogibne. In ker med nami ni nikakih medsebojnih vezi, ne potrebnih informacij in diskuzij o raznih vprašanjih v zvezi z združništvom, smo pri reševanju problemov pač odvisni od znanja in neznanja v svojem ožjem krogu. Smo kot otrok v puščavi, čigar življenjski nagon zahteva, da se bori z raznimi zaprekami, in to popolnoma osamljen, brez pomoči. Zanj je svet le toliko star kot on sam in samo toliko velik kolikor ga more premeriti s svojimi izkušnjami. Fakt, da se človek uči od človeka, organizacija od organizacije, za njega ne obstoja.

Ako se kapitalistična podjetja uče drug od drugega, pošiljajo eksperte v enaka podjetja drugam da jih študirajo — se bi morale tudi zadruga učiti druga od druge. Važno je, da se otresejo provincijalnosti in da začno bolj misliti na negovanje stikov, na združevanje v širše zveze kjer mogoče in da nastopajo skupno v izkoriščanju gospodarskih priložnosti.

V krajih kjer se nahaja več združnih trgovin, bi se dosego lahko marsikaj v skupno korist. Na primer, nakupovanje blaga na debelo je stvar, katere bi se zadruga enega kraja morale posluževati, ker cena blagu na debelo je veliko nižja kot pa v manjšem obsegu. Znano je, da je uspeh trgovine več odvisen kako se blago kupuje kot pa kako se prodaja. Ali o tem ne mislim razpravljati.

Moja sugestija vsem našim združnim podjetjem je, prvič, da se seznanijo bolj drugo z drugim potom kakega časopisa, v katerem naj bi zadrugarji razpravljali o kooperativah s stališča praktičnih vprašanj kot s stališča agitacije; drugič, da kjer mogoče, naj stopijo v ožje stike z bližnjimi zadrugami v svrhu praktičnega gospodarstva in agitacije kakor tudi v svrhu medsebojnega spoznanja; tretjič, da se pridružijo k Ameri-

can Cooperativ League. Članarina v zadnji je majhna dobi pa se zanjo v vseh slučajih *service*, in taka ugodnost je lahko vredna za organizacijo mnogokrat več kot znaša članarina.

Končno sugestiram temu zboru, da ponudi Proletarca potom upravnistva vsem našim zadrugam za njihovo glasilo. V slučaju, da sprejmejo to ponudbo, kar bi bilo le njim v korist, naj uredništvo poskrbi za stalno čtivo o zadrugnem gibanju. V tem oziru bi bil združni del v Proletarcu ne samo priporočljiv ampak tudi potreben. Storjen bi bil zelo nujno potreben korak v korist združništva v splošnem in posebno v korist združnih podjetij slovenskih delavcev v Združenih državah.

Bog v politiki demokratske stranke

Dasi se glasi naslov nekam "brezbožno", je vendarle resen in označuje zelo resno stvar. Suhaški demokratje na vzhodu so bili do konvencije v Houstonu neizprosni nasprotniki newyorškega Smitha vsled njegovih "mokraških" nazorov in pa tudi vsled vere. Na jugu so protestantske sekte odločujoč faktor — oziroma so bili skozi dosedaj. Ko pa so se začeli "palitišni" v južnih državah udajati newyorški frakciji demokratov, tedaj so protestantski duhovniki dvignili velik krik, in v svojem obupu so odredili molitve, v katerih so pošiljali v nebeske višave prošnjo, da naj jim vsemogočni dodeli poraz newyorškega guvernerja na konvenciji v Houstonu. Katoličani v New Yorku in drugje pa so bolj skrito, toda vendar prisrčno molili, naj dopusti, da dobi nominacijo Al Smith. Tako nadlegujejo verni svojega stvarnika, in temu lahko pravimo "politika", ki jo rinejo celo v nebesa. Je tako kakor med vojno: Francoski katoličani so molili za poraz katoliške Avstro-Ogrske, in katoličani slednje so molili za poraz katoliške Francije. Molili so drug proti drugemu kristjani vsekrižem, Bog pa je dopustil, da so se klali in klali, dokler se ni vsem skupaj zazdelo, da je čas nehati.

Dva argumenta proti združenju s konvencije S. S. P. Z.

V glasilu SSPZ. z dne 20. junija sta v zapisniku konvencije SSPZ. v razpravi o združitvi tudi sledeča dva stavka:

"Podpredsednik br. Bostič poudarja, da zavzema glede združenja popolnoma nasprotno stališče od brata Somraka. Izrednih asesmentov (v SSPZ. če ostane samostojna. Opomba pisca.) se ni preveč bati, redni asesmenti so pri SSPZ. nižji kot pri SNPJ. V združenju ne vidi uspeha. Ako se združimo in bi se član sedanje SSPZ. ne strinjal z SNPJ., ga lahko izključijo . . ."

"Vprašanje na brata Bostiča, kako misli o izključitvi pri SNPJ., kako in kedar so pri SNPJ. metali člane ven. Odgovor (Bostičev. Opomba pisca.), da jih je bilo več izključenih, ki se niso strinjali z vodstvom SNPJ. Vprašanje: Kje je br. Bostič dobil lestvico, po kateri se pri SNPJ. plačuje višje asesmente kot pri SSPZ. Odgovor: Pri SNPJ. plačujemo pri društvu razne prispevke za izobraževalno akcijo in drugo, kar poviša asesment . . ."

Zapisnik je bil gotovo čitan pred delegacijo, ki ga je potrdila, torej je resničen. Frank Bostič je javno izjavil, da SNPJ. izključuje člane, ako se ne strinjajo z vodstvom, kar koli že on razume pod to besedo, ni pa nikjer v zapisniku rečeno, kdo je bil izključen ali "ven vržen" zato ker se ni strinjal z vodstvom.

Najbrž se je podpredsednik SSPZ. prenačil, kot se lahko primeri vsakemu, ki kako reč sovraži. On npr. je član SNPJ., in je javno, izven društva, že neštokrat povdarjal, da se "z vodstvom ne strinja". Ne strinja se ž njim že mnogo let. Pa ga še ni "vrglo ven". To, kar je storil na konvenciji SSPZ., je sovražen, škodljiv čin organizaciji, v kateri je istotako član, če namreč nima dokazov za svoje trditve.

V zapisniku se glasi, kot citirano zgoraj, da so REDNI asesmenti pri SSPZ. nižji kot pri SNPJ. Ali so ali niso, s tem se pisec tega poročila ne bo ukvarjal. Zanima pa ga Bostičev odgovor, v katerem je REDNE asesmente hipoma-pozabil ter navedel — "izobraževalno akcijo ter druge društvene asesmente kar poviša asesment".

Mar društva SSPZ. nimajo izdatkov? Koliko je asesment povišan vsled izobraževalne akcije, tega tudi ni navedel. Recimo, da ga on plača štiri cente na leto — mar naj bo TO argument proti združenju? Argument radi štirih centov?

Tudi ena društva SSPZ. so v Izobraževalni akciji — vsa čast jim — toda mar naj bi bilo to potem vzrok, ki bi preprečeval združitve? Moj namen ni tukaj propagirati za ali proti združitvi — oglašil sem se le, ker je dobro, da se včasih ogledamo in vidimo, kako visoko sega razum nekaterih naših parlamentarcev in vodij, kadar so prežeti sovraštva za prazen nič. — X.X.

Tragedija v jugoslovanskem parlamentu

Dva poslanca ubita — štirje ranjeni v debati v jugoslovanski skupščini — ali je taka vest v kredit deželi, v čast parlamentarizmu in demokraciji? Jugoslavija ve prav dobro da ne, a čin je storjen, madež je pridejan madežem prejšnjih atentatov, ki jih ni mogoče izbrisati iz knjige zgodovine. Morda je ni dežele v Evropi, ki bi imela boljše pogoje, da si ustvari blagostanje, kakor jih ima Jugoslavija. Nima pa zadosti ljudi, ki bi znali delati, ki bi znali gospodariti, in ima veliko preveč onih, ki z demagogiranjem in s političnim frazarstvom odrešujejo kraljevino S.H.S. Več o tem prihodnjič.

Papagaj pravi

Najboljše je, da ostanemo republikanci na vladi kar naprej. Pod demokrati smo imeli še vselej slabe čase in delo se ni moglo dobiti.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

DELAVNI SODRUGI.

COLLINWOOD, O. — Dasi prihaja le malo članov na seje kluba št. 49, se vendar dobe sodrugi, ki so pripravljeni delati in prevzemajo razna dela. Najtežja so pa dela organizatorjev, če hoče človek res biti organizator, zastopnikov Proletarca, in onih, ki nabirajo oglase za naše publikacije (koledar, prvomajsko številko), razpeče vajo knjige ter brošure in ki se pečajo z drugimi agitacijskimi deli. So neprivlačna dela in se člani ki bi jih hoteli sprejeti le težko dobi. Dobe pa se le.

Eden naših sodrugov, ki ga večkrat srečate na kaki collinwoodski ulici, je John Božič. Če ga vprašaš: "Kaj delaš, John?" bo navadno odgovoril: "O, nič posebnega, bil sem pri — in ga vprašal, če bo ponovil naročnino, pa se je izgovarjal, da ne more, potem pa je le plačal." Tako — čisto nekaj enostavnega, ali zanj ni bilo tako lahko. Postojiš še nekoliko, in te vpraša: "Ti, morda veš kje stanuje ta in ta, tu bo nekje blizu, slišal sem, da se bi naročil na Proletarca in bom šel do njega." Če veš, mu pojasniš in John odide. Njegov posel je težak, ali opravlja ga, ker se zaveda, da nekdo ga mora.

Prideš na sejo kluba. Med dopisi je tudi pismo iz urada JSZ., v katerem naznanjajo, da bodo izdali tudi letos prvomajsko številko, ali koledar, in apelirajo na sodelovanje pri nabiranju oglasov. "Kdo je pripravljen iti okrog trgovcev in obrtnikov za oglasi?" Jako nehalno delo, in vprašujemo: "Kdo bo sprejel — ti — ti — ti?" Vsi odmahujejo. "Prevzameš ti, sodrug Selak?" — "Eden mora, pa bom." Še enega rabimo, in ker ne prevzame drugi, bo prevzel Andrej Božič. Ko sprejmeta, tudi vemo, da bo delo izvršeno uspešno — da bosta oglase dobila.

Maks Slanovic je krojač po poklicu in nedavno se je preselil v eno prodajalen Slov. del. doma. Če vprašaš Maksa: "Ali imamo lahko sejo pri tebi jutri večer?" bo odgovoril, "da, kar pridite." Nekaj sej nazaj je bilo treba izvoliti zapisnikarja. Malo nas je bilo na seji in vsi smo odklanjali. "Maks, ti prevzemi," so ga silili sodrugi. "No, pa bom." Tako gre pri nas.

Ti delovni moške niso stari collinwoodski naseljenci. Prišli so iz Penne, West Virginije in vzhodnega Ohio. In zato se menda bolj zavedajo dolžnosti ter delavskega položaja. — *F. B-č.*

SOC. STRANKA V CLEVELANDU IMA PIKNIK 8. JULIJA.

CLEVELAND, O. — Socialistična stranka okraja Cuyahoga bo imela svoj letni piknik v nedeljo 8. julija ob Lake Shore Blvd. na prostorih prejšnjega doma (May Co.) Na pikniku bo govoril Joe Sharts, kandidat socialistične stranke za ohijskega governorja. Vstopnina je 25c. Vstopnice dobite pri članih kluba in pri tajniku v klubovih prostorih.

Na pikniški prostor se pride ako vzamete Euclid Beach karo do 148. ceste, tam izstopite, potem greste proti leku, pa pridete na mesto.

Vabi se vse delavstvo clevelandskega okraja, da poseti ta piknik in pomaga do boljšega uspeha. — *K.*

ORKESTER IN KLUB IMATA SKUPNO PRIREDBO V BRIDGEPORTU.

BRIDGEPORT, O. — Bilo je že poročano, da priredi tukajšnji klub št. 11 JSZ. v soboto 30. junija veselico v prid volilne kampanje soc. stranke.

Da bo stvar jasna vsem, je treba k tisti vesti dodati še sledeče: Veselica bo skupna zadeva godbenega odseka druž. št. 13 SNPJ. in kluba št. 11 JSZ. Mladinska godba omenjenega društva obstoji od pričetka stavke 1. aprila 1927. Ker so očetje mladih godbenikov večinoma prizadeti vsled stavke, in ker poučevanje in instrumenti stanejo, sta klub in godbeni odsek sklenila imeti v soboto 30. junija skupno priredbo, katere eventualni dobiček se deli vsakemu polovico. Naša dolžnost je, da pomagamo godbenikom in staršem, ki se vzlic velikim gospodarskim težkočam žrtvujejo, da godbo obdržijo. Godbeni odsek porabi svoj delež za vaje in instrumente, klub pa za svrhu kot omenjeno zgoraj.

Vabimo vas, da pridete na našo priredbo v čim večjem številu. Veselilo vas bo gledati mlade fante in deklice, ki so razvili tako dober orkester v kratkem času. Vabimo tudi sodruge in ostale rojake iz bližnjih naselbin. Zelo nas bo veselilo, če nas poseti naš stari borec Nace Zlemberger. Na tej veselici bomo deležni razvedrila, prišlo bomo skupaj kot rojaki, sodrugi in prijatelji, razen tega pa bomo imeli zavest, da pomagamo dobri stvari. Na svidenje v soboto 30. junija. — *Joseph Snoy.*

DNE 4. JULIJA VRTNA VESELICA BARBERTONSKEGA KLUBA.

BARBERTON, O. — Praznik obletnice proglasitve ameriške neodvisnosti bomo tukaj obhajali na Frank Krancovi farmi, kjer bo imel klub št. 232 JSZ. vrtno veselico. Medtem, ko bodo uradni krogi in bogataški sloji praznovali ta dan, kot običajno, v SPOMIN na deklaracijo neodvisnosti, ga bomo mi praznovali v nadi, da pride nekoč svoboda tudi za one, ki grade bogastva, ki sejejo in obdelujejo, drugi, ki so vzeli svobodo gospodariti nad nami pa žanjejo.

Naša veselica pa vsled tega ne bo kaka klosterska stvar, ampak bo veselica, kajti zabava nam je ravno tako ljuba kot onim, ki imajo vsega dovolj in jim ni treba skrbeti, kako se bodo preživljali.

Ves prebitek gre klubu v agitacijske svrhe, in take organizacije rabijo moralno in gmotno pomoč vseh zavednih delavcev in prijateljev. Kdo naj se bori za ljudske interese, ako se ne bo organizirano delavstvo na političnem in ekonomskem polju? Klub št. 232 JSZ. je delavska politična organizacija in stori politično in kulturno kolikor največ more. Dne 4. julija vas pričakujemo, da pridete vsi na Krancovo farmo. Postrežba bo dobra, zabave mnogo in udeležencev bo seveda tudi veliko. — *J. J.*

SHOD IN ZBOROVANJE ILLINOISKE-WISCONSINSKE KONFERENCE J. S. Z.

Prihodnje zborovanje Konference JSZ. za Wisconsin in severni Illinois bo v nedeljo 12. avgusta dopoldne in popoldne. Večer pred konferenco, to je, 11. avgusta se vrši shod. Oboje, shod in konferenca bo v Fludernikovi dvorani. Zastopnike za to konferenco naj se voli na julijskih sejah klubov in društev.

PUEBLSKO DRUŠ. S. N. P. J. "OREL", AHASVER, ZADRUGA I. T. D.

PUEBLO, COLO. — Ne mika me ravno, da bi poročal o "prepirih", ker te je najboljšje držati zase. Družina zase, naselbina zase, cerkev isto itd. Že precej časa tega je nekdo s podpisom "Ahasver" priobčil v "Delavcu" dopis, v katerem se zaletava po svoji stari navadi. Za predpust in post bi se tisto stvar še kako preneslo — ampak sivih las ni napravila vseeno nikomur, "Ahasverju" pa nobenih koristi.

Ko sem takrat tisti dopis pregledal, sem si mislil: Ahasver, kot je omenjen v pesmi, je bil oznanjevalec nove vere, in je mlatil po hinavščini. Naš Ahasver pa ni take sorte tič, kajti ako bi bil, bi najprvo svoje škapulirje in kapelico pospravil iz svoje kuče, in svojo famulijo bi pridobil, da ne bi bila toliko v tistem hramu, ki ga "Delavčev" Ahasver napada. Nož, ki reže na "obe plati", nima slovesa. Človek, ki je pod izmišljenim imenom največji "svobodomislec", privatno pa se ne razlikuje od vnetega pobožnjaka, je binavec, človek praznih besed, katere izgovarja kot papagaj. Papagaj lahko stokrat pravi — "jaz sem škranček" — ostane pa le papagaj. Tak je tudi tisti ptič, ki se je podpisal za "Ahasverja".

V dopisu rabi jezik kakor da se krega v kaki beznici, ne pa v listu. Morda on ni kriv za tisti greh, pač pa Bartulovič, o katerem pravijo, da je zmrznil z listom vred junija meseca, pa čeprav je bilo gorko. *"Oča marinar so poslali tožbo na društvo 'Orel' in dali 'befehl' ... in zbrali so se ... koruzo-socialisti, ki niso vedeli, kaj bi napravili ... Kje neki je oča marinar izvedel, da je pri društvu tak in tak član. —"*

Tako piše Ahasver. Nato ima še kupček besed o "koruzosocialistih", še o "očetu marinarju", potem običajne trditve kako smo bili zato da se Sacco in Vanzetti obesita itd. Bog daj ljudem pravo pamet, molijo včas. Ker spada Ahasver h tistim v katerih družinah se veliko moli, naj kaj stori, da se bo te vrste priprošnja pošiljala proti nebu vsak dan — morda bo pomagalo, da bo Ahasver postal res to kar pravi ime, ali pa, da sname masko in se pokaže za to kar je v resnici.

Drugi, ki se je zaletel v kolone imenovanega lista, je "Opazovalec", katerega napaka je, da ne zna opazovati, pač pa potvarjati in sejati zdražbo.

Kot vsak dopis v tistem listu, ima tudi "opazovalčev" običajni napad na "socialpatriotsko" gardo, ker jih je tako Bartulovič naučil. O konzumni prodajalni pravi:

"... Sprva je bilo nekaj koruznih socialistov, ki so napovedovali, da bo prodajalna doživela polom. To pa zato, ker je nekaj komunistomisleccev notri. (Lej, lej, nova beseda ali kaj.) Sedaj pa, po dveh letih, ko so videli, da prodajalna napreduje so pričeli tudi oni kupovati delnice. Govori se, da jim je oči odprl pogoreli kongresman iz Chicaga."

Take in podobne bedastoče servirajo "opazovalci", ki s svojimi neotesanimi, zahrbtnimi izrazi igrajo v roke nazadnjaštvu. V uvodu dopisa ima bezniški napad na one ki se zbirajo okrog "našega gospoda" in ga imenuje "maziljena gorila". Ko bi bil res tak sovražnik cerkve, bi človek še kako razumel to prostaško zmerjanje, toda on ni njen sovražnik, s svojim pisanjem v "Delavcu" pa ji koristi in dokler bo imel "naš gaspud" (kot ga on imenuje) take "komunistomislece" v pomoč pri agitaciji, bo fari dobro šlo. Kajti s surovostjo se pristaši ne trgajo ne od cerkve in ne od strank.

S strupenimi opazkami in namigavanji o delni-

čarjih zadrugne prodajalne ji ne dela koristi, pa tudi "komunistomislecem" ne. Recimo, da je dotični "opazovalec" tako hitel k zadrugi zato, ker je hotel pri nji delo in komando. To je, radi česar se je požuril, ali delničarji so bili pametni in mu niso izpolnili nade. Dobili so managerja, ki je kos nalogi, vesten delavec in nedostopen intrigantom. Kar se tiče "koruznih socialistov", jih pueblska javnost pozna kot poštenjake. Če bi bila zadruga taka kakor bi jo rad tak komunistomislec kot je opazovalec in pod njegovo komando, bi gotovo ne napredovala. Tako pa se razvija in v njo ne pristopajo samo "koruzni socialisti" ampak tudi drugi, katerim se ne dopade "opazovalčevo" čivkanje. Ne dolgo se je neka oseba izrazila, da če bo delal zadrugi tako reklamo s svojimi dopisi, bo odstopila. Opazovalec naj bo torej pameten ter pusti zadrugo v svojem čivkanju primiru, kajti če ji ne more koristiti, ji vsaj škoditi ni treba.

Kar se tiče opazk name, me ljudje kot sta "Ahasver" in "opazovalec" z njunim voditeljem Nevesekdomem v Detroitu (oziroma v Nevesekjeju) ne moreta razžaliti in jima glede sebe sploh ne odgovarjam.

Frank Boltezar.

Poročilo o clevelandski konferenci J. S. Z.

V nedeljo 17. junija se je vršilo v Clevelandu v prostorih kluba št. 27 v Slov. nar. domu zborovanje severno-ohijske konference JSZ., na katerem je bilo zastopanih pet klubov in dvanajst društev, vseh delegatov pa je bilo okrog petintrideset. Predsedoval je s. Jankovich iz Barbertona, zapisnikar pa je bil s. L. Kveder.

Konferenca se je pečala o vprašanju, kako organizirati nove klube in pojačati obstoječe, z volilno kampanjo, s poročili z zbora JSZ. in drugem. Navzoč je bil tudi sodrug Mandelkorn, član eksekutive ohijske soc. stranke, ki je nas s svojim govorom navduševal za sodelovanje v volilni kampanji, posebno pri nabiranju podpisov na peticije in pri zbiranju prispevkov v agitacijski fond. Konferenca je sklenila vanj prispevati \$25 iz svoje blagajne.

Odbor je izvoljen prejšnji. Sejo je zaključila ob 12.30 popoldne.

V soboto večer, dan pred zborovanjem, je priredil klub št. 27 veselico, ki je precej dobro uspela, za kar gre zasluga posebno sodrugom muzikantom. Udeležba ni bila kot drugikrat, kajti dan je bil zelo vroč, pa so šli ljudje iz mesta. Stroški se bodo vzlic temu pokrili. Več o zborovanju bo v zapisniku. — J. K.

VABILO NA PIKNIK SLOVENSKEGA NARODNEGA DOMA V WAUKEGANU.

WAUKEGAN, ILL. — Slovenski narodni dom v Waukeganu priredi vsako leto piknik, ki je ob enem manifestacija Slovencev v Waukeganu-North Chicagu. To je torej slovenski dan. Društva, ki zborujejo v Domu, so vselej rada sodelovala, in so se zavzela tudi sedaj, da bo piknik dne 4. julija res velika prireditve. Vršil se bo "oh Riverju", ki je znan pikniški prostor. Odbor je poskrbel, da bomo imeli razne igre in tekme, dobro godbo, postrežbo in sploh vse kar spada na piknike. Ob enem bo nekdo dobil nov Fordov sedan, kar bo tudi izrednost. — V slučaju slabega vremena se vrši priredba v vseh prostorih Narodnega doma. Opozarjamo vas na oglas v tej številki "Proletarca".

Za odbor, Vinko Pink, tajnik.

PIKNIK KLUBA J. S. Z. V GIRARDU 8. JULIJA.

GIRARD, O. — Vroče je zopet, kjer pa ni, je krivda vremena. Vroče je po naselbinah tudi drugače, kajti kot govore, se naš narod bolj in bolj krega.

V nedeljo 8. julija bo imel klub št. 222 piknik, na katerem pridemo skupaj z namenom da se prijateljsko zabavamo, da se razgovorimo kot delavec z delavcem, rojak z rojakom. Zabave bo mnogo in dobro postrežbo za vse preskrbi odbor.

Klubi rabijo sredstva — rabijo jih za agitacijo, za prosvetno delo, in letos še v kampanjske svrhe. Prebitek, če ga napravimo s tem piknikom, gre ves za delavski pokret.

Vabimo na udeležbo vse od tu in iz okoliških naselbin. Ob enakih prilikah bomo prijaznost in sodelovanje vračali. Piknik se prične dopoldne in bo trajal, dokler se ne razidemo, kar se zgodi, če bo nam vreme naklonjeno, enkrat zvečer. Pazite na naš oglas, ki bo priobčen v prihodnji številki. — J.

Gasilno društvo "Cerklje pri Kranju" apelira za podporo

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo "Cerklje pri Kranju" (Slovenija) se obrača na ameriške rojake s prošnjo, da bi mu pomagali nabaviti potrebno orodje — med drugim motorno brižgalno, ki bi odgovarjala krajevni potrebi. Odbor pravi v svojem apelu, ki ga je poslal v objavo ameriškim listom, da bi bilo doma nemogoče zbrati zadostno vsoto, in vsled tega se obrača na ameriške rojake. Za odbor so podpisani Ivan Kern, Jernej Vomberger, Ivan Miklavčič, Franjo Polajnar, Jože Probas, Ivan Mušič, Franc Škofic, Franc Dolinar in Jan Kepic. — Naslov je, Prostovoljno gasilno in reševalno društvo Cerklje pri Kranju, Jugoslavija, Europe.

Listu v podporo.

VII. izkaz.

Cleveland-Collinwood, O.: John Lokar \$2; po \$1: Lena Lokar, John Lokar, Jr. in Frank Jerina; po 50c: Matt Bambič, Neimenovan, Frank Klun; po 25c: John Hrovat, John L. Krabel, Jos. Malečkar, Max Slanovec, Andy Mele, Louis Kaferle, Joe Kertel, Joe Zabukovec, F. Oblak, Josephine Lokar, skupaj \$9. (poslal John Lokar). Po 50c: Matt Pisheler in Frank Barbič; M. Zabukovec, 25c, skupaj \$1.25 (poslal John Bozich). Po 25c: Jos. F. Durn, Ant. Zorko, Max Slanovec, John Prudich, skupaj \$1 (poslal Joseph Pezdirtz). Rok Kogoy \$1; Joseph Maslo 50c, Nabrano na konferenci \$11.50; Vicenc Jurman \$1.35, skupaj \$12.85. Skupaj \$25.60.

Chicago, Ill.: Justin Saitz, \$5; Chas. Renar \$1, skupaj \$6.

Milwaukee, Wis.: Pauline Vogrich \$1.

So. San Francisco, Calif.: Frank Rolih, nagrada za rešeno uganko \$1.00, poslal Matija iz Bele doline.

Pullman, Ill.: John Centa, 50c.

Crafton, Pa.: Jack Tomec \$2.00.

Pittsburgh, Pa.: Frank Alič, 25c.

Maple Ridge, Pa.: Frank Meden, 25c.

Elizabeth, N. J.: Andrew Sprogar, 50c.

Seanor, Pa.: Martin Krasovetz, 35c.

Detroit, Mich.: Jack Ločniškar, 50c.

Fairport Harbor, O.: Lovrenc Zajc, 25c.

Skupaj v tem izkazu \$38.15, prejšnji izkaz \$274.53, skupaj \$312.68.

KAKO JE BILO NA PIKNIKU "SAVE".

CHICAGO, ILL. — Čikaško vreme ima vsako drugo poletje čudne muhe. Če so vsi dnevi od ponedeljka do sobote, vključivši oba, lepi, tedaj je v nedeljo gotovo deževno. In če dežuje od ponedeljka do sobote, dežuje prav gotovo tudi v nedeljo. To se v našem mestu ter njegovi okolici dogaja spet letos. Deževalo je prešlo in predprešlo nedeljo ter ves prešli teden. "Savin" piknik v Willow Springsu je torej namočil dež, ki je padal skoro neprestano od 3. do 9., v Chicagu pa nekako od poldne do 9. Vode je bilo kakor v Savi (v reki, ne v pevskega zboru) pod vsemi železniškimi mostovi, kjer so ob lepem vremenu napeljana pota; in zalitih je bilo tisoče kleti, kjer je drugače suho, razen ako odštejemo tisto moč, ki jo imajo ljudje v steklenicah in sodčkih.

Optimist Aleš, predsednik "Save", je pričakoval okrog tisoč ljudi, seveda le "če bo lepo vreme". Prišlo pa bi jih v slednjem slučaju po manj optimističnem merilu od šest do osem sto. Kuharski mojster Miško je pripravil svojo peč na prostem, se založil z vrečami oglja, pekel do treh in je šlo vse sproti, potem pa mu je dež ogenj sproti pogasil. Prišel je zborovodja Hess, ves zavrt v dežni plašč, prišli so mnogi ljudje in sedeli v avtomobilih, nekaj mladih je plesalo, nekaj skupin se je zbralo kramljaje okrog omizij pod streho, zunaj pa je včasih zagrmelo in kam stran je udarila strela. Some picnic. Krivo je bilo vreme, in tri milijone Čikažanov je imelo pokvarjeno nedeljo, kajti enaka usoda kot nas je zadela vse druge izletnike.

Edino kar je svetovati "Savanom": Poskusite z nova. Vsako nedeljo menda ne bo dež. Naj še omenim, da je "Savin" piknik prešlo leto naletel na enako smolo, oziroma nalive, kakor letos. Drugače pa je bilo prešlo nedeljo res vse preskrbljeno, kakor pravimo v oglasih. Dobra godba, hladen barroom, izborna kuhinja, sladoledna koliba itd. Vse to naj se še ponovi kako drugo, manj deževno nedeljo.

Optimističen piknikar.

SLOVENC V CHICAGU, PRISTOPITE V J. S. P. D.

CHICAGO, ILL. — Stavbinska in posojilna društva so delavske ustanove, katerih namen je, pomagati svojim članom, s tem, da jih navaja na varčevanje in da jim v slučaju, kadar si zgradijo ali kupijo svoj dom, da posojilo po ugodnih pogojih in zmernih obrestih.

Veliko delavcev je s pomočjo stavbinskih in posojilnih društev prišlo do svojih domov, kateri so v nekoliko letih postali njih lastnina. Da so dosegli to, jim ni bilo treba plačevati visokih obresti in "komišnov", kakor bi jih plačevali, ako bi si potrebni denar kje drugje izposodili. Toda ne samo to, da stavbinska in posojilna društva pomagajo onim članom, ki si žele kupiti svoj dom, pa nimajo dovolj denarja na razpolago v to svrhu, temveč imajo koristi tudi oni člani, ki svoje prihranke vlagajo v ta društva. Vloge, na katere se plačuje tedensko ali mesečno se obrestuje od 4 in pol do 7% na leto, med tem ko banke plačajo le po 3% obresti na leto od vložnega denarja. Ves denar ki je naložen v stavbinskih in posojilnih društvih, posojujejo članom na prvo vknjižbo na posestva (domove) kar znači, da je varno naložen, in zato, se ni treba bati za varnost prihrankov.

Znano nam je, da ima več naših rojakov svoje prihranke naložene na banki proti nizkim obrestim, in tem svetujemo, da vložijo svoj denar pri Jugoslovanskem stavbinskem in posojilnem društvu, kjer bodo

dobili večje obresti. Priporočamo istotako drugim rojakom-delavcem, da pristopijo k našem stavbinskem in posojilnem društvu.

Jugoslovansko stavbinsko in posojilno društvo izda 38. serijo delnic v petek 6. julija ob 8. zvečer v dvorani SNPJ., 2657 So. Lawndale ave., vhod z W. 27. ulice, kjer se vrše naše seje vsak petek ob 8. zvečer. Istotam se bo vršilo vpisovanje delničarjev v to serijo, in kdor želi več pojasnil, naj se oglasi na omenjenem prostoru, ali pa pri tajniku na naslov: Joseph Steblay, 2636 So. Ridgeway Ave., Chicago, Ill. Telefon, Lawndale 9562.

Za publicistijski odsek JSPD., — Frank Smith.

IZLET SOC. PEVSKEGA ZBORA 'SVOBODA' V DETROITU.

DETROIT, MICH. — V nedeljo 1. julija priredi soc. pevski zbor "Svoboda" izlet k jezeru Upper Straits. Kdor se ne bo peljal z avtomobilom, naj se zgasi, da vemo, za koliko oseb najeti bus. Prijavite se na naslov Antona Jurca, ali ga pokličite telefonično, Longfellow 2966 in to najpozneje do 29. junija. Vožnja v oba kraja stane \$1 za osebo. Bus bo čakal pri Fordovem uradu na vogalu Woodward in Manchester ob 9. zjutraj.

V slučaju dežja se izlet ne vrši.

Jestvine in pijačo naj-udeleženci prinesejo s seboj za ves dan. Kdor se misli kopati, naj prinese kopalno obleko. Zabave bo mnogo "na suhem" in "na mokrem". Sveži zrak in kopanje ter prijetna družba učvršča zdravje in podaljšuje življenje. Taki izleti nudijo vse to. Preskrbljeno je tudi za male dobitke, ki se bodo delili v tekmah.

Onim, ki se bodo vozili v svojih avtih, naj jim služi sledeči kažipot: Peljite se do Orchard Lake, potem zapadno po Wall Lake Rd. pet milj do Upper Straits Lake. — Odbor.

Socialistične aktivnosti

— V Trentonu, New Jersey, se je 10. junija vršil banket, na katerem je govoril med drugimi socialistični kandidat za podpredsednika James H. Maurer. Prisotni so prispevali v socialistični kampanjski fond blizu dve sto dolarjev.

— V West Virginiji je socialistična lista že vpisana pri državnem tajniku (Secretary of State). V Marion County, W. Va., so bili organizirani trije novi socialistični lokali (društva). S prejšnjimi jih je sedaj v tem okraju pet.

— V Wyomingu, kjer dosedaj ni bilo državne socialistične organizacije, se delajo priprave, da se jo obnovi na konvenciji, ki jo bodo imeli sodrugi enkrat julija.

— V državi Idaho je bilo meseca junija organiziranih sedem socialističnih lokalov.

— V Omahi, Nebraska, je bil organiziran socialistični lokal 17. junija. Člani nabirajo podpise na peticije, da pride socialistična lista na glasovnico.

— V Floridi, ki jo marsikdo smatra za bogataško letovišče ter deželo močeradov in aligatorjev, bo na glasovnici za jesenske volitve tudi socialistična lista. Socialistična konvencija se bo vršila enkrat julija ali avgusta.

— V Oklahomi so storjeni koraki, da bo socialistična stranka imela na glasovnici svojo rubriko. Lista kandidatov naše stranke je bila že poslana državnemu tajniku. Število članov narašča.

— V državi Maryland je bila lista socialističnih kandidatov že poslana državnemu tajniku in je bila sprejeta. — V državi Mississippi se socialisti že dolgo let prizadevajo, da si pribore pravico do svoje rubrike na glasovnici. Mississippi je demokratska trdnjava, in ker je najlaglje zmagati če ni opozicije, so s svojim volilnim zakonom žunglirali tako, da je bilo drugim strankam nemogoče ustreči njegovim določbam; kajti, ako so enim, so v vladnih krogih gotovo našli kako drugo "nepravilnost". Letos pa so socialisti in republikanci nastopili skupno ter zahtevali od demokratske administracije, naj jasno izjavi, kaj mora stranka storiti, da dobi pravico do svoje rubrike na glasovnici. Temu združenemu nastopu v obrambo pravic obeh strank se je posrečilo, da je vlada dala svoje tolmačenje zakona, in tako pridejo socialisti na glasovnico tudi v tej južni državni konservativizma in nazadnjaštva demokratske stranke. Socialistična konvencija v Mississippiju se bo vršila v kratkem. — V Louisville, Kentucky, je bil organiziran nov socialističen lokal, enako v Portlandu, država Oregon.

VAŽNA SEJA ČLANSTVA S. P. V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — V petek 29. junija ob 8. zvečer se vrši v Douglas Park avditoriju na S. Kedzie in Ogden Ave. seja članstva soc. stranke okraja Cook. Dnevni red bo zelo važen. Tiče se kampanje in notranjih zadev strankine organizacije. Vabljeni so na udeležbo vsi člani.

"Nezaslišna" razsodba milwauškega sodnika

V mestu Milwaukee so šli krojaški delavci firme David Adler & Sons na stavko. To se je dogodilo precej časa tega. Delavci so vztrajali, piketirali in legalno preprečevali, da firma ni mogla streti stavke. Apelirala je na župana, naj odžene pikete s policijo, on pa je izjavil, da je s stavkarji. Kompanija se je obrnila na sodišče za prepoved proti stavkarjem. Dobro, je dejal sodnik, in izdal do nadaljnjih zaslišavanj začasno prepoved. Ampak tukaj se začne "nezaslišnost". Navada namreč je, da sodnikova prepoved vedno velja samo proti stavkarjem, tukaj pa je veljala za oboje. Kompaniji je prepovedal odslavljanje unijske delavce (dasi jih je že odslovila, oziroma izprla), prepovedal ji je boj proti uniji, stavkarjem pa je prepovedal nadlegovati kompanijo. Medtem so se začela zaslišavanja, in končna sodnikova zapoved se je glasila, da mora kompanija sprejeti v delo vseh 850 unijskih delavcev, katere je odslovila, in da mora izpolnjevati pogodbo, katero je sklenila z unijo. Da pa ne bo nadaljnjih zapletljajev, ji je svetoval, da naj se čimprej pobota z unijo ter spravi odnošaje v red. Piketiranja ni prepovedal, pač pa nasilnosti. Milwaukee je včasih res nekakšna bela vrana.

NAROČITE "NEW LEADER"!

Če hočete biti točno poučeni o delavskem gibanju v tej deželi, naročite angleško socialistično glasilo "New Leader". Več sto slovenskih in drugih jugoslovanskih delavcev ga že prejema. Naročite si ga tudi vi. Stane \$2 letno. Naročnino sprejema "Proletarec".

Agitatorji na delu.

Naročnin na Proletarca so poslali:

Frank S. Tauchar, na obisku v Willardu, Wis.	10
Jack Bergant, Lisbon, O.	7
Jack Rupnick, Sheboygan, Wis.	7
John Bozich, Collinwood, O.	6
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	6
Anton Zornik, Herminie, Pa.	5
Frank Petaus, Little Falls, N. Y.	5
Jacob Rozic, Milwaukee, Wis.	4
John Jankovich, Barberton, O.	4
John Kvartich, Sygan, Pa.	3
George Smrekar, West Aliquippa, Pa.	2
John Kosin, Girard, O.	2
John Jereb, Chicago, Ill.	2
John Rednak, Braddock, Pa.	2
Joseph Ovca, Springfield, Ill.	2
Mary Fradel, Latrobe, Pa.	2
Nick Triller, Library, Pa.	2
Lawrence Selak, Collinwood, O.	2
Donald J. Lotrich, Chicago, Ill.	2
Anton Jurca, Detroit, Mich.	1
Tony Zupančič, Greensboro, Pa.	1
Filip Godina, Chicago, Ill.	1
Frank Gregorin, Little Falls, N. Y.	1
John Krebelj, Cleveland, O.	1
Vinko Ločniškar, Chicago, Ill.	1

KLUB ŠT. 1 J. S. Z. USTANOVIL POSEBEN ODSEK ZA DELOVANJE MED MLADINO.

CHICAGO, ILL. — Na redni seji kluba št. 1 v petek 22. junija je pripravljali odbor, v katerem so bili D. J. Lotrich, Paul Videgar, John Rak, J. Olip in Fr. Zaitz, predložil poseben načrt za ustanovitev mladinskega vzgojevalnega ter dramskega odseka, ki bo posloval angleško. Načrt oziroma pravila se priobči v prihodnji številki Proletarca. Odbor tega odseka ima tri člane, ki so Lotrich, P. Videgar in Rak, vsi trije pripadajoči ameriški generaciji Slovencev. V klubu št. 1 je precej tu rojenih Slovencev, in naloga novega odseka je, da jih dobi še več. Najmanj vsako leto enkrat mora imeti veliko priredbo z angleško izvajanjem programom, prirejen z ozirom na mladino in naše gibanje. Skrbeti mora za mladinska predavanja, zabave itd.

Od klubovega stavbinskega odseka je poročal s.

Zaitz, da smo dobili za dve sliki, katere je poklonil v prid kampanje za Dom JSZ. s. H. G. Perušek, blizu \$130. Sliki sta dobila Angeline Tich in John B. Mihe-lich. Slednji je prispeval v fond za dom \$5.

Dr. Andrew Furlan je vzel dve delnici doma s spo-ročilom, da bo storil za stvar še več kadar mogoče.

Namesto Mrs. Katie Bernik, tajnice pevskega zboro "Sava", ki je resignirala, je bil izvoljen za tajnika zbora s. Chas. Pogorelec.

Seja je sklenila prispevati vso vsoto, ki jo je klub prejel od članov ki so prodajali vstopnice za socialistični piknik v Riverview, Proletarcu v podporo.

Prestopil je od kluba št. 128 v Nokomis h klubu št. 1 v Chicagu s. Rok Božičnik s soprogo — P. O.

PIKNIK

SLOVENSKEGA NARODNEGA DOMA V WAUKEGANU, ILL.

v sredo dne 4. julija 1928

PRI RIVERJU

*Oddal se bo zastoj Ford Sedan
novega izdelka.*

Na programu so razne igre in tekme s krasnimi darili. Domača godba za ples.

Za izvrstno postrežbo vam jamčimo, ker jo bo imel v oskrbi naš dobroznani gospodinjski odsek S. N. D.

Toraj vsi na piknik, da se razveselimo kot ena družina, kot bratje in sestre, za naš Narodni dom.

Vas vabi

ODBOR.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča ro-jakom v Ameriki
za vse finančne
transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated
Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West
Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New
York, 11—15 Union Square, New York. 4.)
Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obre-
stuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadrúžne banke, (On account of Zadrúžna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadrúžni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadrúžni zavod.

IZLET DRUŠTEV CLEVELANDSKE FEDERACIJE S. N. P. J.

CLEVELAND, O. — Izmed zvez društev kake jugoslovanske podporne organizacije uspeva po mojem mišljenju najlepše clevelandska federacija SNPJ. Pod njenim vodstvom je bila izvršena uspešna pomožna akcija za premogarje, in tudi na svojih zborovanjih je dokazala, da je taka zveza društvam le v korist. Res, da naleti večkrat na indiferentne člane, da je tu in tam težko dobiti delavce, ali v celoti se nima pritoževati.

V nedeljo 8. julija priredi piknik na Močilnikarjevi farmi, kjer se bo kar trlo ljudi. Ako se motim, bom poročal. Pri tem seveda računam, da bo dan lep, kakršen je potreben za piknik. — N. N.

PRISPEVKI ZA POKRITJE STROŠKOV PRVOMAJSKE ŠTEVILKE "PROLETARCA".

III. izkaz.

Chicago, Ill.: Po \$1: Justin Saitz in John Olip; po 25c: Leo Meden in John R. Sprohar, skupaj \$2.50.

Acosta, Pa.: George Kristell, nabrala na seji dr. št. 382, SNPJ, \$3.00.

Little Falls, N. Y.: Po 50c: Martin Penich, Frank Gregorin, Herman Pehrlin, John Petaus in Frank Petaus; po 25c: John Purnat in Jos. Cvetežar. Skupaj \$3 (Poslala Fr. Gregorin in Fr. Petaus).

Piney Fork, O.: Frank Završnik 50c; nabral med posamezniki pri razdelitvi prvomajske številke, 50c, skupaj \$1.

Sheboygan, Wis.: Po \$1: John Spendal, Matt Urbančič in Frances Rupnick; Andrew Gostiša 70c; John Suppanchick 25c, skupaj \$3.95 (poslal Jack Rupnick).

West Aliquippa, Pa.: Geo. Smrekar 60c; Frank Strubelj 50c; po 25c: Bartol Yerant, John Steklarčič, John Janežič in Anton Ščurk, skupaj \$2.10. (poslal Geo. Smrekar).

Collinwood, O.: Lawrence Selak 80c; po 50c: Joseph Maslo, Joseph Mausar, John Eržen; po 25c: Louis Paulich, John Koss, Louis Star, Steve Barton, skupaj \$3.30 (poslal Lawrence Selak).

Greensboro, Pa.: Po 50c: Tony Zupančič, Jacob Oblak, Joe Mrak, Frank Bandich in Jos. Gačnik, skupaj \$2.50 (poslal Tony Zupančič).

Collinwood, O.: Jos. F. Durn \$1; po 25c: Amalija Trbižan in Jos. Presterl, skupaj \$1.50.

Cleveland, O.: Chas. D. Trinajstich \$6; Jos. Volk 50c, skupaj \$6.50.

Lowell, Ariz.: William Krall, 20c.

New Market, N. J.: John Rupnik, 50c.

Herminie, Pa.: Frank Sedminek, 50c.

Girard, O.: John Tancek, 50c.

Detroit, Mich.: Anton Jurca, 50c; Josephine Yourney, 25c, skupaj 75c.

Springfield, Ill.: Klub št. 47, JSZ, \$1.50.

Power Point, O.: Chas. Bogatay, \$1.00.

Neola, Utah: Anton Peterca, 30c.

Pittsburgh, Pa.: Frank Alič, 25c.

Braddock, Pa.: John Rednak, 20c.

Library, Pa.: Nick Triller, 50c.

Mullan, Idaho: Andrew Oražem, 25c.

Export, Pa.: Joseph Britz, 25c.

Skupaj v tem izkazu \$36.05, prejšnji izkaz \$301.14, skupaj do 23. junija 1928 \$337.19.

OPOMBA: V zadnjem izkazu podpore iz Girard, O., je bilo pomotoma priobčeno ime John Tancek; glasiti bi se moralo John Anžiček.

PIKNIK

clevelandske federacije S. N. P. J.;

CLEVELAND, O.

V NEDELJO 8. JULIJA.

Članstvo S. N. P. J. in drugo občinstvo vabimo, da se udeleži tega piknika, ki bo na

MOČILNIKARJEVI FARM,

v velikem številu. — Troki odpeljejo izpred S. N. doma ob 1. in 2. popoldne. Zabave obilo, postrežba za vse.

Za veliko udeležbo na ta piknik vabi

ODBOR.

MIKE ZNAVOR.

Dne 19. junija je umrl v čikaški Cook County bolnišnici poznani delavec v javnem življenju jugoslovanskega delavstva v Ameriki, Mike Znavor. Podlegel je mučni, dolgotrajni bolezni.

Pred leti je bil aktiven član Jugoslovanske socialistične zveze, potem pa se je kot član hrvatske sekcije od nje ločil ter postal vnet agitator za komunistično stranko. Ko je uvidel, koliko škode je napravila hrvatska sekcija s svojim činom delavski stvari, ker je dala priliklo da so se v nji razpasli demagogi, je zaeno z mnogimi drugimi bivšimi hrvatskimi socialisti odstopil ter pomagal organizirati Jugoslovanski Prosvjetni Savez in agitiral je za njegovo glasilo "Novi Svijet". Bil je član glavnega odbora omenjenega saveza do konca.

Malo jih je, ki bi delali toliko za probujo delavstva kakor je delal pokojni Znavor. Zgradil si je časten spomin. Umrl je mlad, star šele 38 let, a je storil mnogo v življenju.

Bival je v Garyju, Ind. Zapušča soprogo, hčerko in sina.

FRANK VICICH

FURNITURE—UPHOLSTERING
—REPAIRING—REFINISHING

1842 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Tel.: Canal 0384.

Se priporočata rojakom pri nakupu pohištva.—Vse kar se rabi za dom. Parlor Suit napravimo po naročilu. Sprejemamo vsa v tapetniško stroko spadajoča dela. Kupujte pri nas in si prihranite od 30 do 50%. Za popravilo nas pokličite na dom. Vsako delo garantirano.

Odperto od 8. zjutraj do 9. zvečer.

Frank Mivšek

COAL, COKE AND
WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

SLOVENSKA PEKARNA

Slovenem in Hrvatom

v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarnice.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

KNJIŽEVNI VESTNIK.

Jurčičev "Jurij Kozjak" v angleškem prevodu. — "Nova Doba", glasilo JSKJ., je začela z dnem 20. junija priobčevati v angleškem prevodu povest "Jurij Kozjak, slovenski janičar". Prevel jo je že pred leti John Movern za duluthski dnevnik "Herald" in je tedaj obljubil, da ako bo za take povesti zanimanje čitateljev zadostno, bo prevel še nekaj drugih Jurčičevih del. Povest pa menda na čitatelje omenjenega lista ni napravila dovolj dobrega vtisa in nadaljnjih prevodov ni bilo. Naslov povesti se v Movernovem prevodu glasi "George Kozjak, Slovenian Janissary".

"Novi Čas", mesečnik, ki izhaja od 1. januarja dalje v Ljubljani (preje v Clevelandu pod imenom "Čas"), ima vsled te spremembe precej tehničnih neprilic, tako da je prva številka v tem letu izšla z veliko zamudo, enako tretja in četrta (slednji dve sta skupaj). Uprava in uredništvo obljubujeta, da bodo zapreke v kratkem odpravljene in bo list redno izhajal. "Novi čas" je še vedno namenjen predvsem ameriškim Slovincem in v tem oziru mu določa pota, kakor poprej, Fr. Kerže v Clevelandu. 3.—4. številka je precej obširna (80 strani), in vsebuje med drugim sledeče spise: Vinko Rak: Revolucija 1848. leta in Slovenci. — Bratko Kreft: Maksim Gorki. M. K.: Nekaj o Kitajcih. — Ivo Premc: Gospodarski zemljevid. — Oton Berkopec: Berači na proščenju. — Dr. Slavo Grum: Seksualna vzgoja mladine. — J. D.: Kmetova pesem. — Igor Borkin: Makedonija in njeni revolucionarji. — Frank

Kam dne 4. julija v

BARBERTONU?

Na vsak način —
na vrtno veselico,

ki jo priredi

klub št. 232 J. S. Z.

na farmi pri

FRANK KRANCU

Zabave bo obilo za vse — in postrežba bo taka, da ne bo imel nihče vzroke za pritožbe. Prebitek namenjen v korist našega gibanja — torej samo za delavsko stvar.

Rojaki delavci v Barbertonu in okolici, praznujmo dan neodvisnosti v krogu organizacije, ki se bori za neodvisnost delavskega ljudstva.

ODBOR.

Kerže: Izkoriščanje v Ameriki. — Ciril Debeve: Antično gledališče. — Vinko Moederndorfer: Koroško narodno blago. — Oton Berkopec: Belokranjski motiv. — Jože Mlinar: Narava in socialno vprašanje. — A. Goldschmidt: O Mehiki. — Egon Erwin Kisch: Krvniki v ječah in žrtve v svobodi. — Jože Mlinar: Mi in živalstvo (konec). — Milena Mohoričeva: Slovo. — Erigid: Poljska. — Roald Amundsen: O osvojitvi južnega tečaja (dalje). — Peter Dobrovšek: Kje je konec vsemirja. — Franjo Smrdu: Nega človeškega telesa. — Izseljeništvu. — Priloga: Univerza. Gospodinjstvo. Podkoren (slika).

Naslov za Ameriko: Novi Čas, 1142 Dallas Road, Cleveland, O.

"Zdravje": peta številka, zdravstveno poučni list, vsebuje med drugim: O nevarnosti in obrambi jetike. — D. I. Pirc: Delo, sport in alkohol. — Peto pismo iz Amerike: Kako in kaj jedo ljudje tukaj. — Lovro Korenčan: Dedne bolezni. — Vzroki padanja smrtnosti na Angleškem.

Uredništvo in uprava "Zdravja" je v Ljubljani,

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2225 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Crawford 8440, v uradu Crawford 2212-2213. Uradije od 2. do 4. pop., izvemši torek in petek, in od 6. do 8. zvečer vsak dan.

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica

Edino slovensko podjetje te vrste v Chicagu.
Permanent waving, marcelling, finger and water waving etc.

Znižane cene za stalne kljentinje.

3525 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.

Tel.: Crawford 1031.

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK

V CHICAGO

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od 7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

Zaloška cesta št. 2 (Higienski zavod.) Naročnina za Ameriko je \$1.

"Domači Prijatelj", mesečnik za zabavo in pouk, je zelo poljudno urejevana revija, in tudi "amerikanizirana", posebno kar se oglašev in njih razpodelbe tiče. Četrta številka ima 48 strani. Naročnina za Ameriko samo \$1. Naslov: Domači Prijatelj, Ljubljana, Aleksandrova c. 7, Jugoslavija Europe.

"Mladinski List", mesečnik za slovensko mladino v Ameriki, prinaša v junijski številki v angleškem delu opis o pisatelju Fran Levstku (piše urednik Andrew Kobal), par krajših Levstikovih stvari pa ima v prevodu v isti številki Anton Družina. — Naročnina na Mladinski List je \$1.20 na leto in se naroča pri SNPJ.

Ali se kedaj potrudite, da bi vaše društvo oglašalo svoje priredbe tudi v Proletarcu?

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel.: Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmernne. Postrežba točna.

ANTON ZORNIK HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali amerikanakih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerno cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se tople priporočam.

☐ V ŠCIPCI ☐

REV. TRUNK IN "ENVIRONMENT".

Da, "environment" vpliva. Poglejmo konja. Pred leti se je splašil, ako je le začutil avtomobilsko vozilo, danes se sam vozi v njemu. Pa ni ravno treba, da bi jemal konja za primero . . . — *RK.*

JOHN STONICH ODŠEL V STARI KRAJ.

John Stonich je old timer. Njegov dom sedaj je v Californiji. Mnogo let je bil potovalni trgovec z zlatnino. Bil je slovenski pionir na polju "pleharstva" in dosegel je velik uspeh. Pravijo, da je danes zelo bogat, denar pa je povsod spoštovan. Ko je odhajal v stari kraj na obisk, je delal medpotoma obiske po naselbinah. Kot sem videl v listih, je bil v uradu SNPJ., kjer so ga lepo sprejeli kot odličnega člana, potem je imel nagovor na zborovanju društva sv. Štefana KSKJ. v Chicagu, kjer je "zelo ganljivih besedah" povedal, kako ga veseli napredek društva. Tako poroča društven odbor v "Glasilu KSKJ." V Clevelandu je bil Jacob sprejet pristržno v vseh krogih in Janko Rogelj mu je posvetil lep članek. Vidite, kako so ljudje "tolerantni", kako te imajo radi, kako te časte in ti delajo komplimente, če si bogat? Ni treba niti treniti "za narod", bogat bodi, pa boš priljubljen, spoštovan itd. — *Ivan Trubel.*

REVOLVER DOBER ARGUMENT V DEBATAH.

Jugoslavija je, kot že vsemu sveto znano, resnično balkanska dežela. Vendar pa so se vsaj njeni zakonodajalci kolikor toliko dostojno obnašali, dokler niso začeli o detroitski balkanski zvezi ter njenih pretepaških shodih. Beogradska skupščina je šla korak dalje. Neki poslanec se je naveličal argumentirati s tintniki in je izvadil revolver. Dva poslanca je ubil, štiri ranil.

Svet obžaluje, se muza in roga. Le kedar bo ljudi srečala pamet? — *Radovedo.*

KONKURENČNE TABELE.

Med slovenskimi podpornimi organizacijami nastaja konkurenčna vojna, ki je prošla leta samo telesa. Sedaj se "dajejo" katera hitreje napreduje, a vse tako izgleda, da bodo čez par let zopet premišljevale, kako bi se združile. Kase, ki jih imajo, razen posmrtninskih fondov, katere k sreči protektira zakon, so nekam prazne — imajo le za sproti in tu pa tam nekaj čez. Ena prednost sedanjih bojnih tabel je, da sili ljudi računati in premišljevali. — *Janez Spoznavalec.*

JIM NIKAKOR NE USTREŽEŠ.

Mary in Sepič sta se jezila, "da Zavertnik ne priobčuje". Potem ko je priobčil vse odkraja, vsako pismo njunih pristašev in njene ter druge dopise celo iz drugih listov, sta se pa zopet razljutila ter vpraševala: "Ali ne bo še konec?" Če ne priobči, so jezni. Ako priobči, so jezni. — *A. Drob.*

VELIKA GLAVA.

Naš vzhodnoohijski Šepič je velika glava. Je predsednik društva, predsednik reliefa, kandidat za kongresnika, vodja "save the union" gibanja, tajnik progresivnega bloka SNPJ., komunistički vodja, diplomatični zastopnik workeraškega štaba ki določa kako naj kdo "manevisira" itd. Vzlic tem častem ni zadovoljen ter bi postal rad vsaj še podpredsednik SNPJ. — *A. D.*

Trinerjevo Grenko Vino

je jamstvo za večji užitek zabave v poletnih mesecih. Ono vas reši neprebavnosti, slabega teka do jedi ter zaprtja, in vi se boste počutili polni življenja in tako uživali vaše izlete. Ni je boljše želodčne tonike.

OPREZNI LJUDJE

skrbe za varnost svojih vlog, in jih nalagajo tako, da dobe čim več obresti. Naše investicije so za oprezne ljudi.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

OTTO KASPAR, predsednik.